

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 38679/07

Sait ve Nesifi UZUN / Türkiye

Başkan

Julia Laffranque,

Hakimler

Işıl Karakaş,

Paul Lemmens,

Valeriu Griçco,

Ksenija Turković,

Jon Fridrik Kjølbro,

Georges Ravarani,

ve Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Abel Campos' un katılımıyla 1 Mart 2016 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 27 Ağustos 2007 tarihinde yapılmış yukarıdaki başvuru ile

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2016. Bu gayriresmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

ilgili olarak, yapılan müzakerelerin ardından aşağıdaki şekilde karar vermiştir.

OLAYLAR

I. SOMUT OLAYIN KOŞULLARI

1. Başvuranlar Nesifi Uzun ve Sait Uzun sırasıyla 1973 ve 1960 doğumlu Türk vatandaşlarıdır ve Manisa'da ikamet etmektedirler. Başvuranlar İzmir'de askerlik hizmetini yaparken 30 Aralık 2006 tarihinde vefat eden Vahit Uzun'un sırasıyla annesi ve babasıdır. Başvuranlar Mahkeme önünde İzmir Barosu'na kayıtlı Avukat M. Rollas tarafından temsil edilmişlerdir.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın oluşumu

3. Davanın olayları, tarafların aşağıda açıkladıkları şekilde ifade edilmiştir.

4. Vahit Uzun 16 Aralık 2005 tarihinde Sultanbeyli (İstanbul) Askerlik Şubesinde askerlik işlemlerini yapmıştır. Herhangi bir özel sorunu dikkat çekmemiştir.

5. Vahit Uzun 23 Ağustos 2006 tarihinde Tokat Acemi Er Eğitim Birliğine katılmıştır. Başvuran özel bir sorunu olup olmadığı hakkında yetkilileri bilgilendirmemiştir.

6. Başvuran yedi günlük dağıtım iznini kullandıktan sonra 2 Ekim 2006 tarihinde İzmir'deki birliğine katılmıştır. Başvurana tüm güvenlik talimatları yazılı olarak tebliğ edilmiştir. Vahit Uzun adına düzenlenen formda bel fitiği başlangıcı dışında özel herhangi bir sağlık sorunu kaydedilmemiştir.

7. Vahit Uzun 12 Ekim 2006 tarihinde birliğine teslim olmuştur.

8. Vahit Uzun 30 Aralık 2006 tarihi sabahında bayram nedeniyle arkadaşlarıyla birlikte alışverişe çıkmıştır.

9. 30 Aralık 2006 tarihinde aynı zamanda ailesi ve erkek kardeşi tarafından ziyaret edilmiştir.

10. Vahit aynı gün garaj nöbetindeyken nöbetçi subay Başçavuş A.K. tarafından, er M.A.D ile birlikte uyurken yakalanmıştır. Olay nöbet yerleri denetim defterine saat 23.15'te kaydedilmiştir.

11. Gece nöbetçisi Onbaşı L.D., aynı gün saat 23.30'da denetleme yaptığı sırada bir atış sesi ve hırıltı duyup, patlamanın garajın köşesinden geldiğini düşünerek olay yerine gelmiştir. Kendi silahıyla intihar eden Vahit Uzun'u yerde uzanmış halde bulmuştur..

B. Vahit Uzun' un ölümü üzerine ceza soruşturması

12. Nöbetçi askeri savcı olay sonrası derhal süreci yönetmeye başlamıştır. Savcı 31 Aralık 2006 tarihinde saat 01.45'te olay yerine gelmiştir. Aynı zamanda İzmir Emniyet Müdürlüğü'nden bir ekip de inceleme yapmak üzere olay yerine gelmiştir. Ekip, tüm delil unsurlarını toplamıştır: olay yerinin fotoğraflarını çekmiş, krokisini çıkarmış, silah üzerindeki parmak izlerini ve barut kalıntılarını araştırmak için Vahit Uzun'un ellerinden doku örneği almıştır. Vahit Uzun'un dolabı aranırken askeri savcı da hazır bulunmuştur; ajandası ve delil olabilecek tüm diğer unsurlar muhafazaya alınmıştır.

13. 31 Aralık 2006 tarihinde bedenin detaylı bir dış incelemesinin ardından da klasik otopsi yapılmıştır. Vahit Uzun'un sağ temporal loba isabet eden mermi neticesinde öldüğü tespit edilmiştir. Vücudunda alkol ya da uyuşturucu gibi hiçbir toksik madde bulgusuna rastlanmamıştır.

14. Başvuranlar 16 Ocak 2007 tarihinde askeri savcılık nezdinde bir şikayette bulunmuşlardır. Askeri savcılık aynı gün başvuranların ve

müteveffanın erkek kardeşinin ifadelerini almıştır. İfade sırasında temsilcileri de hazır bulunmuştur. Vahit Uzun'un yakınları, olay günü müteveffa ile sabah buluştuklarını ve hiçbir sorunu olmadığını beyan etmişlerdir.

Vahit Uzun'un annesi aşağıdaki şekilde beyanda bulunmuştur: olay günü oğlundan ayrılırken oğlunun arkadaşlarından birini görmüş ve ona sarılmak ve onunla konuşmak istemiştir ama Vahit Uzun uzman çavuş olan bu arkadaşı T.K. tarafından şehre alışveriş yapmaya gittiği için azarlandığı bahanesiyle annesine engel olmuştur. İlgili, oğlunun hiçbir kötü muameleden şikayetçi olmadığını ve birliğinden memnun olduğunu eklemiştir.

Vahit Uzun'un babası kendisi hakkında, oğlunun ATM kartının hileli kullanımıyla ilgili bir davayı anlatmıştır: 18 Kasım 2006 tarihinde müteveffa banka kartını arkadaşlarından birine yani onbaşı M.Ü' ye yaklaşık 50 Türk Lirası (eski Türk Lirası- olaylar döneminde yaklaşık 27 avro (EUR)) miktarı kendisine çekmesi için vermiştir, M.Ü. Vahit Uzun'a hesabında para bulunmadığını söylemiştir. Vahit Uzun'un babası oğlunun kendisine bu olaydan bahsettiğini, hesap hareketlerinin doğrulandığını, bilgisi olduğunu, söz konusu miktarın çekilmiş olduğunu beyan etmiştir. Vahit Uzun'un babası oğluna üstlerine bu olaydan bahsetmesi yönünde tavsiyede bulunduğunu, onun da söz konusu askerin fakir olduğu için buna değmeyeceğini ama sonunda şikayet ettiğini ve M.Ü. hakkında bir ceza soruşturmasının başlatıldığını anlattığını eklemiştir.

15. Vahit Uzun'un ölümü hakkında yürütülen ceza soruşturması çerçevesinde, 31 Aralık 2006, 23 Ocak 2007 ve 12, 14 ve 23 Mart 2007 tarihlerinde askeri savcı, personel Vahit Uzun'un arkadaşları ve üstleri olmak üzere yirmiden fazla kişinin ifadesini almıştır. İfadesi alınanların hepsi de Vahit Uzun'un hiçbir özel sorununun olmadığını ve intiharı öncesi anlarda eylemini açıklayabilen kaydadeğer hiçbirşeyin geçmediğini beyan etmişlerdir.

Vahit Uzun'un birlik komutanı Üsteğmen G.B., şu beyanlarda bulunmuştur : 28 Aralık 2006 tarihinde nöbet tuttuğu sırada genç bir adam görmüştü ; Komutan ona beresinin altında kar maskesi olduğunu işaret ederek, bunun kurallara aykırı olduğunu ve ifade vermek için daha sonra kendisine gelmesini söylemişti ; ertesi gün Vahit Uzun komutana bir ceza alıp almayacağını ve bayram iznine gidip gidemeyeceğini sormuş ve komutan da kendisine bir yaptırım olmadığı cevabını vermiştir. Komutan Vahit Uzun'u biraz tanıdığını, neşeli bir kişi olduğunu ve genç adamın kendisine herhangi bir sorununu anlatmadığını eklemiştir.

Olay günü nöbette olan ve kendi nöbetine başlamadan önce askerlerin silahlarını denetlemekle yetkili olan Uzman Çavuş T.K., 30 Aralık 2006 günü içinde Vahit Uzun'u en az iki defa gördüğünü beyan etmiş, ilkinde şehirden alışverişten dönüşü sırasında gördüğünü, ona ailesinin ziyaret için yaklaşık bir saatten beri orada olduğunu söylediğini, annesinin Vahit Uzun'a getirdiği yiyeceklerden kendisine de ikram ettiğini açıklamıştır. Uzman Çavuş T.K. ardından nöbet öncesi Vahit Uzun'u gördüğünü,-bir silah taşıyan garaj nöbetindeki askerlerin- silahının doğru kontrol edildiğini kendisine on üç mermi ve bir şarjör verdiğini, silahının dolu olmadığını iyice kontrol edildiğini, şarjörün palaskasında takılı olduğunun doğrulandığını da eklemiştir. Uzman Çavuş T.K. nöbetçi Astsubay A.K.ya eşlik ettiği sırada olaydan haberdar olduğunu söylemiştir.

16. Askeri savcı aynı zamanda intiharı öncesi Vahit Uzun'u son defa gören iki personelin de ifadesini almıştır. İki tanığın somut olaydaki beyanlarının ilgili satırları aşağıda belirtilmiştir :

Katılan A.K., « 30 Aralık 2006 tarihinde acil ihbarlardan sorumlu bölük nöbetçi astsubayıydım. Yanılmıyorsam saat 20.30' a doğru er M.A.D. eşliğinde denetim yapıp, silahları kontrol ettim. (...) Garajın önüne vardığımızda nöbetçi orada değildi. M.A.D. ile birlikte nöbetçiyi aradık [sonra]aracın arkasında bir kanalda uyur halde bulduk. (...) Kendisini uyandırdık. Uykulu haldeydi. Uyanıp beni farkettiğinde, bana hasta olduğunu söyledi. Önce bana soğuk olduğunu söylemişti. Saatime baktım, yaklaşık 23.15 civarıydı, nöbetin bitimine az bir zaman kalmıştı, tamamlayabileceğini düşündüm. Sorunu olduğunda

benimle görüşmesi gerektiğini, onu revir ya da hastaneye gönderebileceğimi söyledim. Uykuluydu ama nöbet tutmasını engelleyen bir sağlık sorunu varmış gibi de görünmüyordu. Vahit'in nöbet sırasında uyumuş olduğunu nöbet defterine isminin karşısına not aldım. Garajdan çıktım ve diğer nöbet noktalarını denetlemeye devam ettim ve mola vermek için nöbet odasına döndüm; olaydan haberdar olduğumda A.K. ile sohbet ediyorduk. (...) yaklaşık bir aydan beri yemekhanede görevliydim. Vahit'i gerçekten tanımıyorum; onunla karşılaşmış olabilirim ancak sorunları olup olmadığını bilmiyorum. Aramızda hiçbirşey geçmedi, onu ne dövdüm ne de ona hakaret ettim; Sadece durumu nöbet defterine not ettim ve oradan ayrıldım.»

Onbaşı M.A.D. « garaj yakınındayken bize "dur" demedi; nöbetçi yoktu. orada tam olarak kimin nöbetçi olduğunu bilmeden aradık; araçlara baktım kimse yoktu, son olarak aracın arkasına baktık, kanalda uyuyordu. Seslendik, zor uyandı. uyanması için yaklaşık bir dakika bekledik, uykuluydu. Uyandıığında da kendini tanıttı. Kendisinden nöbet defterini istedim. Başçavuş A.K. durumu nöbet defterine kaydederken Vahit Uzun başının ağrıdığını söylüyordu. Başçavuş eğer böyle bir durum varsa kendisini revire gönderebileceğini söyledi, Vahit Uzun hiçbir şey söylemedi. Nöbet noktalarının geri kalanlarının da denetlenmesinin ardından biz nöbet odasına döndük. Başçavuş Uzman Çavuş T.K. ile orada kaldı ben uyumaya gittim. (...) Başçavuş A.K. denetim sırasında Vahit Uzun'a hiçbir şekilde kötü davranmadı; kötü bir söz, tehdit ya da vs. sarfetmedi; darp ya da başka psikolojik bir hareket olmadı. Başçavuş yalnızca Vahit'in nöbet sırasında uyuduğunu nöbet defterine kaydetti ».

17. Bu süre zarfında 30 Ocak Ocak 2007 tarihli bir bilirkişi raporu düzenlenmiştir. Bu rapora göre sağ elindeki eldivende bulunan barut kalıntıları dışında Vahit Uzun'un elleri ve giysilerinde hiçbir barut kalıntısına rastlanmamıştır.

18. 31 Ocak 2007 tarihli bilirkişi raporu da aynı şekilde aşağıdaki tespitlerle sonuçlanmıştır: Vahit Uzun'un beresinin önünde 1,5 cm çapında bir delik görünmekte; kepinin arkasında bir delik görünmektedir; kan izleri ve barut kalıntıları yalnızca berede bulunmaktadır. Rapor, bitişik bir atış yapıldığı ve kurşunun bereden girdiği ve kepten çıktığı şeklinde sonuçlanmıştır.

19. İzmir Ordu Komutanlığı askeri savcısı, 28 Mart 2007 tarihinde intihar durumu söz konusu olduğu gerekçesiyle kovuşturmayaya yer

olmadığına dair karar vermiştir. Savcıya göre araştırmalar sonucunda askeri yetkilileri sorumlu tutacak herhangi bir unsur bulunamamıştır. Savcı toplanan delil unsurlarını tümünü yani bilirkişi raporları, otopsi, müteveffanın ailesi de dahil olmak üzere tanık beyanları esas almıştır. Savcı kararında, Vahit Uzun'un üstleri ve arkadaşlarıyla sorunlarının olmadığını, Uzman Çavuş T.K.'nin Vahit Uzun ile kavgalı olmadığını, Başçavuş A.K.'nin nöbet sırasında yaptığı baskın sonrası kendisini darp etmediğini kaydetmiştir.

20. Başvuranların temsilcisi 24 Nisan 2007 tarihinde İzmir'deki Ege Hava Kuvvetleri Komutanlığı Askeri Mahkemesine ("askeri mahkeme") kovuşturmayaya yer olmadığına dair karara karşı itirazda bulunmuştur.

21. Askeri mahkeme 27 Nisan 2007 tarihinde itirazı reddetmiştir. Toplanan delilleri, intihar öncesi olayları, intihar eyleminin gerçekleşme biçimini esas alan savcı Vahit Uzun'un intiharında, herhangi bir hatanın üçüncü bir kişiye yüklenemeyeceği kanısına varmıştır.

C. Er M.Ü. hakkındaki ceza soruşturması

22. Vahit Uzun'un intiharı hakkındaki ceza soruşturmasına paralel olarak, askeri savcı 27 Mart 2007 tarihli bir iddianameyle, Türk Ceza Kanununun ve Askeri Ceza Kanununun somut olaya ilişkin ilgili hükümlerince güvenin kötüye kullanılması nedeniyle M.Ü.'yü suçlu bulmuştur.

23. Soruşturma çerçevesinde, şüpheli ve tanıkların ifadeleri alınmıştır. M.Ü., Vahit Uzun'un kendisine şehirde olduğu sırada 50 eski Türk Lirası çekmesi için banka kartını güvenerek verdiğini beyan etmiştir. M.Ü. 18 Kasım 2006 tarihinde 20 ve 30 eski Türk Lirası olarak iki seferde çektiğini, hesabında başka para olmadığını dolayısıyla çekemediğini bunu Vahit Uzun'a söylediğini kabul etmiştir. M.Ü. daha sonra Vahit Uzun'un toplamda 50 eski Türk Lirası çekildiğini tespit ettiğinde kendisine ihtiyacı olduğunu

ve üzgün olduğunu, ona bu miktarı geri ödeyeceğini söylediğini, Vahit Uzun'un da kendisine bunun önemli olmadığını söylediğini eklemiştir.

24. Askeri mahkeme 27 Kasım 2007 tarihinde kişi yönünden (*ratione personae*) yetkisizlik kararı vermiştir, zira şüpheli bu zaman zarfında askerlik hizmetini tamamlamış ve dava İzmir Asliye Ceza Mahkemesi'ne nakledilmiştir.

25. Taraflar davanın sonuca ulaşip ulaşmadığı hakkında bilgi iletmemişlerdir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMASI

26. Somut olaydaki iç hukuk ve uygulaması, diğer kararların arasında *Abdullah Yılmaz/Türkiye* (No. 21899/02, §§ 32-39, 17 Haziran 2008) kararında anlatılmıştır

ŞİKAYETLER

27. Sözleşme'nin 2 ve 13. maddelerini ileri süren başvuranlar oğullarının öldürüldüğünü ya da hiyerarşik üstleri tarafından maruz kaldığı baskı nedeniyle intihar ettiğini iddia ederek, yaşam hakkının ihlal edildiğinden şikayet etmektedirler ve başvuranlar buna bağlı olarak yeterli ve etkin bir soruşturma yürütülmediğini belirtmişlerdir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

28. Başvuranlar oğullarının yaşam hakkının ihlal edildiğinden şikayet etmekte ve onun öldürüldüğünü ya da hiyerarşik üstlerinin maruz bıraktıkları baskı nedeniyle intihar etmiş olabileceğini iddia etmektedirler. Başvuranlar ayrıca oğullarının ölümü hakkında etkin ve yeterli bir

soruşturma yapılmadığından şikayet etmekte ve Sözleşme'nin 2 ve 13. maddelerini ileri sürmektedirler.

29. Davaya ilişkin olayları hukuki olarak nitelendirmek konusunda takdir yetkisine sahip olup, başvuranlar veya Hükümetler tarafından bunlara atfedilen nitelendirmelere bağlı olmayan Mahkeme (*Gherghina/Romanya* (kabul edilebilirlik hakkında karar) [BD], No. 42219/07, § 59, 9 Temmuz 2015), mevcut davanın koşullarında, başvuranların, oğullarının yaşam hakkının ihlal edildiği ve yürütülen ceza soruşturmasının etkili olmadığına yönündeki iddialarının Sözleşme'nin sadece 2. maddesi açısından incelenmesinin uygun olacağı kanısındadır.

Bu hükmün somut olayla ilgili bölümü aşağıdaki gibidir:

« 1. Herkesin yaşam hakkı kanunla korunur (...)»

30. Hükümet, başvuranların oğullarının ölümü nedeniyle tazminat elde etmek için idari bir başvuru yolu kullanmadıklarını iddia ederek, iç hukuk yollarını tüketmediklerini ileri sürmektedir. Hükümet bu bağlamda idari yargının, idari sorumluluğu yöneten temel ilke ve kıstasların cezai sorumluluğu yönetenlerden farklı olduğu ölçüde "tamamlayıcı" bir yol olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Hükümet bu bağlamda *Fatma Yüksel/Türkiye* ((kabul edilebilirlik hakkında karar.), No. 51902/08, 9 Nisan 2013) kararına atıfta bulunmaktadır.

31. Mahkeme, başvuranların ceza soruşturması boyunca müdahil taraf olduklarını ve savcı tarafından verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair karara itiraz ettiklerini gözlemlemektedir. Başvuranlar dolayısıyla somut olayda Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası amacına uygun ve yeterli bir yol izlemişlerdir. Üstelik Hükümet tarafından ileri sürülen idari tazminat yolu, Mahkeme tarafından defalarca hatırlatılan bu nedenlerle uygulanmamıştır (*Abdullah Yılmaz/Türkiye*, No. 21899/02, § 47, 17 Haziran 2008, ve *Lütfi Demirci ve diğerleri/Türkiye*, n° 28809/05, § 25, 2 Mart 2010).

32. Bundan dolayı Mahkeme, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmemesine ilişkin ilk itirazının reddetmektedir.

33. Şikayetin esası hakkında Hükümet, Vahit Uzun'un intiharının sorumluluğunun askeri yetkililere yüklenemeyeceğini savunmaktadır. Hükümet, müteveffanın orduya katılmadan önce ve eğitim birliğine katıldığı sırada ruhsal bozukluktan muzdarip olduğunu ama hiç belli etmediğini, genç adamın yetkililere özel bir sorunu olduğunu bildirmediğini doğrulamaktadır. Öte yandan, başvuranların yakınının, üstleri tarafından kötü muamele gördüğüne dair hiçbir delil bulunmamaktadır.

Hükümet usul yönünden, olayın hemen ardından bir soruşturma açıldığını, ölüm koşullarının açıklığa kavuşması için gerekli tüm soruşturma işlemlerinin yapıldığını ve başvuranların da aynı zamanda soruşturmaya katıldıklarını belirtmektedir.

34. Mahkeme, konuyla ilgili genel ilkeler için yerleşik içtihatına atıfta bulunmaktadır (*Kılınç ve diğerleri/Türkiye*, No. 40145/98, §§ 40-42, 7 Haziran 2005, *Ataman/Türkiye*, No. 46252/99, §§ 54-56 ve 63-65, 27 Nisan 2006, *Salgın/Türkiye*, No. 46748/99, §§ 76-78, 20 Şubat 2007, yukarıda anılan *Abdullah Yılmaz* kararı, §§ 55-58, ve *Ömer Aydın/Türkiye*, No. 34813/02, §§ 46-48, 25 Kasım 2008).

35. Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönüyle ilgili olarak Mahkeme, bu hükmün, başkasının suç eylemleri nedeniyle hayatı tehlikede olan bireyin korunması için gerekli ve önleyici tüm tedbirlerin alınması konusunda pozitif yükümlülüğün Devlet'in yetkisine verildiğini hatırlatmaktadır (*Osman/Birleşik Krallık [BD]*, 28 Ekim 1998, § 115, *Kararlar ve Hükümler derlemeleri 1998-VIII*).

36. Mevcut davada Mahkeme, başvuranların yakınının ölüm koşulları, toplanan deliller, olayı çevreleyen koşulların bütünü bağlamında hiçbir şeyin Vahit Uzun'un hayatının, başkasının fiilleri nedeniyle tehlikede olduğunu varsaymayı mümkün kılmadığı kanısındadır.

37. Mahkeme ayrıca ulusal makamlar tarafından kabul gören tezi tekrar tartışmaya açmak için hiçbir neden görmemektedir.

38. Mahkeme, ek olarak bir kişinin yetkililerin sorumluluğu altındayken Sözleşme'nin 2. maddesinin, bireyin kendi eylemlerinden de korunması için gerekli ve önleyici her türlü tedbirin alınmasının pozitif yükümlülüğünü Devlet'e verdiğini hatırlatmaktadır (*Keenan/Birleşik Krallık*, No. 27229/95, §§ 89-93, AİHM 2001-III).

39. Dolayısıyla temel sorun, askeri yetkililerin, Vahit Uzun'un intihar edeceğine dair gerçek ve yakın bir risk olduğunu bilip bilmemelerinin ya da bilmeleri gerektiğinin, böyle bir durum var ise bu riskin önlenmesi için makul anlamda kendilerinden beklenebilecek her şeyi yapıp yapmadıklarının anlaşılmasıdır (*Tanrıbilir/Türkiye*, No. 21422/93, § 72, 16 Kasım 2000, yukarıda anılan *Keenan* kararı, § 93, yukarıda anılan *Kılınç ve diğerleri* kararı, § 43, ve *Akpınar/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 54132/07, § 49, 10 Haziran 2014).

40. Mahkeme bu bağlamdaki incelemesinde ordunun profesyonel mensuplarına atfedilen hatanın basit bir değerlendirme hatası veya tedbirsizliğin ötesine geçip geçmediğini teyit etmesi gerekmektedir (yukarıda anılan *Abdullah Yılmaz* kararı, § 57).

41. Esasen, benzer davalarda, insan davranışının öngörülemezliğini göz ardı etmemek ve Devlet'in pozitif yükümlülüğünü, Devlet'e aşırı veya dayanılmaz bir yük getirmeyecek şekilde yorumlamak gerekmektedir (yukarıda anılan *Keenan* kararı, § 90).

42. Mahkeme somut olayda başvuruların yakını orduya katılmasının öncesinde bir intihara yatkınlığı düşündürebilecek ruhsal bozukluktan muzdarip olduğunu hiç belli etmediğini dikkate almaktadır. Mahkeme Askerlik hizmetini yapmak için Vahit Uzun'un ruhsal yeterliliğinin başvurular tarafından hiç dava konusu yapılmadığını da tespit etmektedir.

43. Mahkeme nazarında, tüm unsurlar, başvuranların yakının gerçek ve yakın bir intihar riski taşıdığını gösterecek nitelikte olağandışı bir davranış sergilemediğini ortaya koymaktadır.

44. Kaçınılmaz olay öncesinde gelişen olaylar hakkında Mahkeme, olayın öncesindeki günlerde Vahit Uzun' un özellikle kurallara aykırı olan giysisi hakkında Üsteğmen G.B.' nin uyarması, aynı subay tarafından daha sonra ifadeye çağırılması ve müteveffanın nöbet sırasında uyuması ve bunun da nöbet defterine işlenmesi gibi küçük hadiselerin meydana geldiğini hatırlatmaktadır. Bu hususta sadece küçük disiplin sorunları söz konusudur. Bu bakımdan müteveffayı ölüme iten bir kötü muameleye maruz kalıp kalmadığının tespitini mümkün kılacak herhangi bir delil unsuru bulunmamıştır (yukarıda anılan *Abdullah Yılmaz* kararı ile kıyaslayınız, §§ 64-66). Tam Aksine ilk olayla ilgili olarak Üsteğmen G.B. Vahit Uzun'a, ceza verilmeyeceği güvencesi vermiş, ikinci olayla ilgili olarak da nöbetçi astsubay, yalnızca olayı nöbet defterine kaydetmiş ve genç adamı nöbetini tamamlaması için bırakmıştır. Olayların akışından, yukarıda anlatılan olaylar ve intihar arasında bir nedensellik bağının olduğu anlamı çıkarılamaz.

45. Sonuç itibariyle, Mahkeme, Vahit Uzun'un üstlerini olayı önlememle suçlamak, Sözleşme'nin 2. maddesinden kaynaklanan yükümlülükleri bakımından onlara aşırı bir yük dayatmak anlamına geleceği kanısındadır.

46. Ardından, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönüyle ilgili olarak Mahkeme, yaşam hakkının usul yönünden korunmasının, ölümü çevreleyen koşulların tanımlanması ve dolayısıyla bu koşulların getirdiği sorumlulukların düzenlenmesi ile ilgili yapılacak etkin ve resmi bir soruşturmaya mümkün olduğunu somut davaya benzer davalarda ifade ettiğini hatırlatmaktadır (bk. örneğin, *Çiçek/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 67124/01, 18 Ocak 2005).

47. Mahkeme somut olayda ceza soruşturmasının Vahit Uzun'un öldüğü gece açıldığını gözlemlemektedir: askeri savcı ve beraberinde bir heyet olay yerine gelmiş ve tüm delil unsurlarını toplamışlardır; askeri savcı müteveffanın arkadaşları ve üstlerinden oluşan yaklaşık yirmi kişinin ifadesini almıştır; bu savcı, genç adamın birliğinde herhangi bir kötü muameleye maruz kalmadığı ve araştırmaların, askeri yetkilileri sorumlu kılacak hiçbir unsuru ortaya koymadığı sonucuna varmıştır.

48. Dosya unsurlarını dikkate alan Mahkeme, soruşturma makamlarının olayların aydınlatılmasındaki çabalarının hiçbir şüpheye yer bırakmadığı kanısındadır. Mahkeme başvuruların yakınının ölümü sonrası yürütülen soruşturmanın, ölüm koşullarının doğru bilgiyle belirlenmesini mümkün kıldığını değerlendirmektedir. Mahkemenin bakış açısına göre, askerin ölümü hakkında yürütülen soruşturmanın ciddi ve derin karakteri üzerinde bir etkiye sahip olabilecek herhangi bir eksiklik bulunmamaktadır.

49. Bu itibarla başvuruların, Sözleşme'nin 2. maddesini esas alan şikayetleri açıkça dayanaktan yoksundur ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar verir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş, ardından 24 Mart 2016 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Abel Campos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan